

Helena Franaszek

WPROWADZENIE

Trzeci numer „Państwa i Społeczeństwa” poświęcony jest zagadnieniom prawa publicznego, a w szczególności prawa administracyjnego. Zainteresowanie prawem administracyjnym wynika z wielu przesłanek. Przede wszystkim, w związku z dokonywanymi zmianami ustrojowymi, społecznymi i gospodarczymi, oraz z powodu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, ulega ono gwałtownym przemianom. Tempo tych zmian nie wpływa jednak pozytywnie na jakość. Po drugie, w zakresie zainteresowania prawa administracyjnego, a co za tym idzie i nauki prawa administracyjnego, pojawiają się nowe problemy, istotne z punktu dokonywanych przemian. Tradycyjne, wypracowane przez naukę prawa administracyjnego pojęcia i instytucje, nie zawsze są odpowiednie i wystarczające do opisanie i naukowej analizy nowej rzeczywistości. Rodzi to potrzebę nowego spojrzenia na tę dyscyplinę i opracowania podstaw dla nowego (a raczej nowocześniejszego) systemu tego prawa. „System taki byłby bazą i oparciem dla prawodawcy, dla praktyki administracyjnej i sądowno-administracyjnej, a także dla samej nauki prawa administracyjnego i dydaktyki tego przedmiotu”¹.

Zamieszczone w niniejszym zbiorze artykuły dotyczą, po pierwsze, zagadnień, które mają znaczenie nie tylko dla prawa administracyjnego, ale pozostają też w centrum zainteresowania prawa konstytucyjnego, prawa międzynarodowego oraz teorii prawa. Artykuł Magdaleny Bainczyk, *Ochrona przyrodzonej godności człowieka a ustawy „antyterrorystyczne”*, przedstawia problem relatywizacji praw

¹ *Koncepcja systemu prawa administracyjnego*, red. J. Zimmermann, Warszawa 2007, s. 15.

człowieka o charakterze normatywnym, to jest dokonywanej w oparciu o akt prawny. Problem ten wyraża się w pytaniach: Czy relatywizacja praw człowieka jest zgodna z konstytucją? Czy nie prowadzi ona do naruszenia podstawowej dla państw demokratycznych wartości konstytucyjnej, jaką jest przyrodzona godność człowieka?

Z kolei artykuł Jacka K. Sokołowskiego, *Badania nad działalnością legislatur – interdyscyplinarny obszar nauki*, dotyczy metodologii badań prowadzonych w dziedzinie prawa konstytucyjnego. Autor przedstawia istotę badań nad parlamentem w ujęciu behawiorystycznym, które to badania koncentrują się na zachowaniach jednostki (indywidualnego deputowanego) lub zbiorowości (zachowania występujące w parlamencie) oraz badania parlamentu w strukturach władzy i struktury władzy w parlamencie (neoinstytucjonalizm).

W tym nurcie rozważań mieści się także praca Marcina Sali-Szczypińskiego, *Prawo – moralność. Próby definicji*. Pojęcia definiowane przez autora mają fundamentalne znaczenie w każdej gałęzi prawa, a także w teorii prawa.

Kolejne artykuły dotyczą regulacji prawnych odnoszących się do szeroko rozumianej samorządności i decentralizacji władzy publicznej. Monika Augustyniak w artykule *Status prawny radnego jednostki pomocniczej gminy* przedstawia rozwiązania prawne, które stwarzają podstawy dla pobudzenia aktywności społecznej i udziału obywateli w zarządzaniu sprawami publicznymi w jednostkach pomocniczych gminy. Z punktu widzenia państwa obywatelskiego, rozwoju samorządności, są to zagadnienia ważne, tym bardziej, że powojenne pięćdziesięciolecie skutecznie zniechęcało obywateli do podejmowania działalności społecznej.

Drugim opracowaniem mieszczącym się w tym nurcie jest artykuł Krzysztofa Tora, *Samorząd gospodarczy – wybrane zagadnienia*. W ostatnim dwudziestoleciu szczególne zainteresowanie nauki budziła problematyka samorządu terytorialnego – jest to zrozumiałe w świetle przeprowadzonej reformy administracji publicznej i reaktywacji tego samorządu. Wzrost zainteresowania problematyką samorządu gospodarczego i zawodowego nastąpił po roku 2000, kiedy w mediach, prasie i coraz częściej pojawiających się opracowaniach naukowych podjęto dyskusję dotyczącą funkcjonowania korporacji zawodów medycznych, prawniczych, a także samorządów gospodarczych. W dyskusji tej, obok zagadnień związanych z organizacją samorządów zawodowych, ich rolą w wykonywaniu zadań publicznych, zakresem samodzielności i niezależności, równie często podnosi się sprawy etyki korporacyjnej.

Tym właśnie zagadnieniom poświęcone jest opracowanie Marcina Pieniążka, *Zagadnienia kodyfikacji etyki lekarskiej wobec doświadczeń etyki prawniczej i etyki biznesu* oraz Heleny Franaszek recenzja publikacji *Etyka prawnicza. Stanowiska i perspektywy* (wyd. LexisNexis, Warszawa 2008).

Spora część artykułów zamieszczonych w niniejszym numerze „Państwa i Społeczeństwa” dotyczy różnych aspektów rewitalizacji terenów zdegradowanych i kształtowania przestrzeni miejskiej. Świadczy to o randze problemu, jakim jest istnienie terenów poprzemysłowych i potrzeba ich rewitalizacji. Czesła-

wa Jasiewicz i Małgorzata Szczerbińska-Byrska w artykule *Prawno-ekonomiczne aspekty rewitalizacji terenów zdegradowanych* analizują akty prawne określające między innymi politykę ekonomiczną państwa w zakresie zarządzania terenami zdegradowanymi chemicznie, a także metody ich rewitalizacji. „Tereny zdegradowane, zwłaszcza w wyniku intensywnej działalności przemysłu, stanowią problem nie tylko ekologiczny, ale równocześnie stają się nieatrakcyjne gospodarczo. Są to bowiem tereny, na których występuje największa koncentracja uciążliwych ognisk zanieczyszczeń i daleko zaawansowanej degradacji środowiska, często połączonej ze złym stanem sanitarnym i zagrożeniem zdrowia, które doprowadziło do zachwiania lub złamania równowagi ekologicznej”².

Kolejne artykuły poświęcone są rewitalizacji terenów miejskich. Elżbieta Kaczmarska (*Procesy rewitalizacyjne we współczesnym rozwoju miast Polski*) pisze o procesach rewitalizacyjnych we współczesnym rozwoju miast Polski. Przedstawia ujęcie tradycyjne, dotyczące w szczególności zespołów zabytkowych oraz współczesne, obejmujące obszary miejskie zdegradowane ekonomicznie i społecznie. Próby takiej współczesnej rewitalizacji miast podejmują coraz częściej samorządy lokalne.

Lokalne Programy Rewitalizacji w kształtowaniu przestrzeni miejskiej na przykładzie Krakowa i Poznania przedstawia w swoim artykule Katarzyna Świerczewska-Pietras (*Lokalne Programy Rewitalizacji w kształtowaniu przestrzeni miejskiej na przykładzie Krakowa i Poznania*). Z uwagi na brak ustawy o rewitalizacji, władze samorządowe opracowują swoje programy rewitalizacji w oparciu o wytyczne unijne i uchwały określające strategię rozwoju miasta. Daje im to możliwość występowania o dotacje unijne. Przedstawiona w artykule procedura opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji Poznania i Krakowa może zachęcić inne samorządy do podjęcia działań w tym zakresie.

Niezwykle interesujące są artykuły Rajmunda Mydla. Pierwszy, *Obszary strategiczne jako główne ogniwa kształtowania i przebudowy przestrzenno-funkcjonalnej struktury miasta Krakowa – wybrane problemy*, dotyczy kształtowania i przebudowy struktury przestrzenno-funkcjonalnej Krakowa na przełomie XX i XXI w. W wyniku planowanych i skutecznie realizowanych działań, w granicach miasta powstały wyodrębnione obszary strategiczne pełniące rolę miejskich (metropolitalnych) centrów wielofunkcyjnych, obszary aktywizacji naukowo-technicznej oraz obszary rozwoju gospodarczego. Autor przedstawia powstawanie tych obszarów, ich lokalizację oraz rolę w rozwoju miasta. Są to informacje szczególnie interesujące dla mieszkańców Krakowa. W drugim, *Cykl miejski „versus” rewitalizacja śródmiejskich terenów przemysłowych*, autor przedstawia proces rewitalizacji terenów poprzemysłowych (tereny b. zakładu włókienniczego) w Bielsku-Białej.

Zapraszamy do lektury.

² C. Jasiewicz, M. Szczerbińska-Byrska, *Prawno-ekonomiczne aspekty rewitalizacji terenów zdegradowanych*, art. w niniejszym tomie.